

UNIVERZALNA DECIMALNA KLASIFIKACIJA U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI

UNIVERSAL DECIMAL CLASSIFICATION IN THE SCHOOL LIBRARY

Veronika Čelić-Tica

Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb
veronika.celic@nsk.hr

Jelica Leščić

Knjižnica HAZU, Zagreb
jlescic@hazu.hr

UDK / UDC 025.45UDK:027.8
027.8

Stručni rad / Professional paper
Primljeno / Received: 14. 7. 2006.

Sažetak

Univerzalna decimalna klasifikacija (UDK), kao opći i općeprihvaćeni sustav za organizaciju znanja, našla je svoju primjenu u svim vrstama knjižnica, pa tako i u školskim knjižnicama, zbog toga što jednostavno i stalno slijedi razvitak znanja i prihvaća i uključuje nova znanstvena područja, bilo putem novih stručnih skupina, bilo putem preradbe postojećih skupina. UDK se i sama, kao sustav, mijenja prema suvremenim zahtjevima knjižničarske teorije i prakse – u novije doba to je pomak prema fasetnoj klasifikaciji. UDK je stabilan klasifikacijski sustav čija je čvrsta hijerarhijska struktura prilagodljiva potrebama klasificiranja i razvrstavanja svake knjižnične zbirke neovisno o njezinom sadržaju i/ili obujmu. U ovom je radu prikazan način korištenja UDK u školskoj knjižnici, i to za klasificiranje učeničkog i nastavničkog fonda, knjižne i neknjižne građe, kao i za raspoređivanje knjižnične građe na policama, odnosno za njezino signiranje.

Cljučne riječi: školske knjižnice; Univerzalna decimalna klasifikacija; UDK; Hrvatska

Summary

The article describes the application of UDC in school libraries for different types of material (book and non-book) and for different collection management purposes (shelf arrangement and content indexing). The authors suggest the suitability of UDC for both pupil

and staff collections. They emphasised that the advantages of UDC for use in school libraries are in its balance between stability and keeping up-to-date with developments in science. They find that the flexible faceted structure of UDC, which allows for more detailed indexing and versatile application in different types of collections, is also very important. The article provides examples of UDC use in call numbers for the purpose of shelf-arrangement and examples of more detailed content indexing typical for school libraries.

Keywords: school libraries; Universal Decimal Classification, UDC; Croatia

Školska knjižnica

Školska knjižnica prikuplja, obrađuje i svojim korisnicima, učenicima i nastavnicima daje na korištenje knjižničnu građu, knjižnu i neknjižnu. Ona je stoga svojevrsno nastavno sredstvo. Njezina odgojnoobrazovna uloga ogleda se u podršci nastavnom procesu i pripremanju učenika za samostalno korištenje izvora informacija neovisno o mediju te u podršci učeniku pri svladavanju nastavnoga programa svih nastavnih predmeta. Sposobnost školske knjižnice da odgovori svojoj zadaći ovisi o njezinoj opremljenosti i stručnosti školskoga knjižničara. Uloga je školskoga knjižničara podjednako knjižničarska i pedagoškonastavna. Na knjižničarskoj razini svoje uloge školski knjižničar skrbi o fondu školske knjižnice – o njegovoj formalnoj i sadržajnoj obradi, razvrstavanju na police, korištenju, a na načelima suvremene knjižničarske teorije i prakse. Na pedagoškonastavnoj razini, školski knjižničar organizira rad školske knjižnice kao mjesta na kojem će učenici steći svoja prva znanja o korištenju izvora informacija, o pretraživanju baza podataka, što će im svakako koristiti tijekom daljnjega školovanja. Posebno je važna suradnja školskoga knjižničara s nastavnicima koja se odvija kroz nabavu stručne literature, pretraživanje baza podataka za potrebe nastave pojedinih nastavnih predmeta i sl.¹

Na međunarodnom planu, rad školskih knjižnica podržavaju dva IFLA-ina i UNESCO-va dokumenta: *IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice* i *Manifest za školske knjižnice*² oba objavljena u hrvatskom prijevodu 2004. godine. IFLA-ina Sekcija za školske knjižnice³ izvještava na svojim mrežnim stranicama o strategijskom planu svoga rada, projektima i publikacijama, a dostupno je i glasilo Sekcije (*Newsletter*). Svi navedeni dokumenti bave se školskim knjižnicama: teorijom i, posebice, praksom, općenito i u pojedinim zemljama, pa su stoga izvor podataka korisnih za školske knjižničare.

Rad školskih knjižnica u Hrvatskoj određuju odredbe *Zakona o knjižničnoj djelatnosti i knjižnicama* (1997.) i *Standard za školske knjižnice* (2000.), a školska

¹ Više o ciljevima i zadacima školske knjižnice vidjeti u: Saetre, T. P.; G. Willars. *IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice*. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.

² Objavljeno u: Saetre, T. P.; G. Willars. Nav. dj.

³ IFLA School Libraries and Resource Centers Section. Dostupno na: <http://www.ifla.org/VII/s11/index.htm>

knjižnica i kao “mjesto stjecanja informacijske pismenosti i poticanja čitanja” dio je Hrvatskoga nacionalnog obrazovnog standarda (HNOS), koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila 9. lipnja 2005. Uspostavljen je i Hrvatski obrazovni portal škola (HOPS),⁴ informacijska usluga za školstvo koja je postala sastavni dio projekta *Net u školi*.⁵ Godine 1996. osnovana je Hrvatska udruga školskih knjižničara (HUŠK) koja se bavi pitanjima teorije i prakse školskoga knjižničarstva.

Stanje školskih knjižnica u Hrvatskoj: 1996.-1999.

Stanje školskih knjižnica u Hrvatskoj utvrđivano je putem dvaju anketnih istraživanja. U njihovu prikazu i, djelomice, usporedbi, ograničit ćemo se na parametre povezane s temom ovoga rada, a to su fond školske knjižnice, raspored i signiranje fonda, klasificiranje,⁶ stručni katalog i automatiziranost knjižnice.

Prema anketnom istraživanju provedenom 1996.-1997. godine,⁷ kojemu se odazvala 121 školska knjižnica, 55 knjižnica (45 posto) imalo je fond do 5.000 svezaka. U 113 knjižnica (96 posto) obradu knjižnične građe, formalnu i sadržajnu, kao i sve druge aktivnosti knjižnice obavljao je jedan knjižničar.⁸ Stručni raspored građe imalo je 78 knjižnica (70 posto), a u 49 knjižnica (69 posto) građa je bila u slobodnom pristupu. Od toga broja, 4 posto knjižnica imalo je sav fond u slobodnom pristupu, a 27 posto i u slobodnom pristupu i u zatvorenom spremištu. U 98 knjižnica (86 posto) za klasificiranje knjižničnoga fonda i za njegov raspored na policama u otvorenom pristupu, tj. za signiranje, korištena je Univerzalna decimalna klasifikacija. Stručni katalog imalo je samo 46 knjižnica (38 posto). U vrijeme provođenja ankete, 110 knjižnica (91 posto) nije bilo automatizirano.

Znatno opsežnije anketno istraživanje hrvatskih školskih knjižnica⁹ provedeno je 1999. Anketi se odazvalo 965 školskih knjižnica, od kojih je 188 (19 posto) imalo odgovarajući fond (tj. 10 knjiga po učeniku), 193 su vodile stručni katalog (20 posto), 115 je provodilo klasifikaciju (11 posto), a 255 već je bilo automatizirano (26 posto). U tim je knjižnicama radilo 1.147 djelatnika od koji je 90 posto imalo VSS.

U podacima o fondu u anketi iz 1996. godine prikazani su podaci o fondu do 5.000 svezaka, a u anketi iz 1999. podatak o fondu od 10 knjiga po učeniku. Naj-

⁴ <http://www.t.ht.hr/netuskoli/hops-hrvatski-obrazovni-portal>

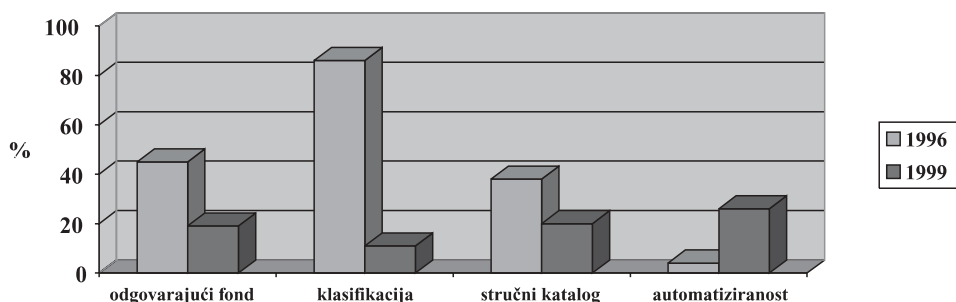
⁵ Projekt je pokrenulo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH 2003. godine. Više o tome na: <http://skole.t-com.hr>

⁶ UDK za klasificiranje, stručni katalog i signiranje fonda.

⁷ Anketa *Sadržajna obrada dokumenata 1996./1997.* Statistički prikaz. Zagreb, 1997. Radni materijal za skup *Predmetna obrada: ishodišta i smjernice* održan u Zagrebu 1997. Anketom su bile obuhvaćene općeoznanstvene, visokoškolske, specijalne, narodne i školske knjižnice.

⁸ Stručna osposobljenost knjižničara nije bila predmetom ankete, tako da smo ostali zakinuti za tu bitnu informaciju (nap. a.).

⁹ Više o tome u: Čelić-Tica, V.; M. Zovko. Školske knjižnice danas : kritične točke školskoga knjižničarstva. Zagreb : Ministarstvo prosvjete i športa : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2000.

Slika 1. Usporedba rezultata anketnih istraživanja 1996. i 1999.

veći pomak dogodio se na polju automatizacije školskih knjižnica što znači da je u zamjetno većem broju školskih knjižnica prihvaćena suvremena, računalna tehnologija koja omogućuje i kvalitetniju obradu knjižničnoga fonda, ali i povezivanje s drugim knjižničnim sustavima, pretraživanje baza podataka i druge postupke koji doprinose kvalitetnijem radu školske knjižnice i boljoj dostupnosti informacija i izvora informacija korisnicima (Slika 1).

Neophodno je napomenuti sljedeće: ovdje ukratko izložena i uspoređena anketna istraživanja, s obzirom na UDK, provedena i objavljena prije desetak ili nešto manje godina, vjerojatno ne odražavaju suvremeno stanje sadržajne obrade, posebice klasifikacije po UDK u školskim knjižnicama. Stoga bi danas provedeno anketno istraživanje, za pretpostaviti je, možda dalo drugačiju, a u svakom slučaju suvremeniju sliku stanja na tom polju obrade knjižnične građe u fondu školskih knjižnica. U tom smislu svakako bi bilo poželjno, radi praćenja uspješnosti rada i razvitka rada školskih knjižnica u cijelosti, pa tako i segmenta sadržajne obrade knjižničnoga fonda, osigurati provođenje anketnih istraživanja u kraćim, na primjer, petogodišnjim, razmacima uz obvezu njihove redovitosti. Tako prikupljeni podaci svakako bi pridonijeli odgovarajućoj slici školskoga knjižničarstva.

Višestruke su mogućnosti istraživanja primjene UDK u školskim knjižnicama. Moguće je, na primjer, provesti istraživanje temeljeno na dostupnim napucima za primjenu UDK (načelna i/ili predložena rješenja), čija bi svrha bila utvrditi u kojem opsegu školski knjižničari, imajući u vidu prvenstveno svoj knjižnični fond, poznaju i slijede dane upute. Istraživanje istoga sadržaja moglo bi biti provedeno i kao studija slučaja pri čemu bi isti parametri bili promatrani i u knjižnici osnovne škole i u knjižnici srednje škole, a u obje vrste istraživanja mogla bi biti provedena, kao njihova dodatna vrijednost, i poredbena analiza rezultata.

I korisnički aspekt djelovanja školske knjižnice, pa i s obzirom na uporabu UDK (pronalaženje građe na policama, pretraživanje baza podataka i dr.), može biti predmet istraživanja. U Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice u tijeku je prikupljanje podataka o stanju u školskim knjižnicama, čija će analiza pokazati primjenu stručne obrade fonda kao jednog od važnih segmenta djelatnosti školske knjižnice ukazujući da je knjiga bitan temelj za ostvarivanje cjelovitog obrazovanja.

Istraživanja manjega obuhvata mogu se provoditi na razini pojedine knjižnice, ali bilo bi korisno da školski knjižničari, kao i odgovarajuće ustanove i tijela prepoznaju i podrže potrebu za velikim istraživanjima koja uključuju više knjižnica u želji za dobivanjem usporedivih podataka temeljem kojih se utvrđuje “slika stanja” i strategija daljnjega rada i razvitka. Pregledom mrežnih stranica Agencije za školstvo RH (<http://agencija.skolstvo.htnet.hr>), HUSK-a (<http://www-husk.hr>), Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH (<http://public.mzos.hr>), provedenim tijekom pisanja ovoga rada, nije se naišlo na podatak o tekućem istraživanju školskoga knjižničarstva s obzirom na korištenje UDK.

Fond školske knjižnice – struktura

Fond školske knjižnice obuhvaća literaturu namijenjenu učenicima i stručnu pedagošku literaturu, opću i za pojedine predmete, namijenjenu nastavnicima. Dio fonda su i enciklopedije, leksikoni, rječnici, priručnici namijenjeni za korištenje i nastavnicima i učenicima.

Suvremena tehnologija donijela je i nove izvore i nositelje informacija u školske knjižnice: uz tiskane publikacije, tu su i virtualni dokumenti dostupni na mreži, optički i elektronički zapisi – DVD-i, CD-ROM-ovi, audio-zapisi, fotografije i drugo.

Klasifikacija fonda

Već je rečeno da školske knjižnice koriste UDK kao sredstvo za klasificiranje, signiranje i raspoređivanje fonda na policama i za izradbu stručnoga kataloga. Ona se primjenjuje u skladu s priručnikom T. Blažeković i B. Furlan *Knjižnica osnovne škole* objavljenom 1993.¹⁰ Ovaj temeljni priručnik za organizaciju, rad i poslovanje školske knjižnice u posebnom se poglavlju bavi klasificiranjem i signiranjem fonda školske knjižnice. Tu se jasno navodi da se fond klasificira i signira, dakle raspoređuje na policama, u skladu s UDK. Priručnik donosi i izvod iz UDK za potrebe formalne i sadržajne obrade knjižničnoga fonda, a preuzet je i izrađen temeljem dviju publikacija: *UDK – Univerzalna decimalna klasifikacija: shema za stručni katalog u narodnim knjižnicama*¹¹ i *UDK – Univerzalna decimalna klasifikacija: priručnik za srednjoškolske knjižnice*.¹²

Potrebno je istaknuti da danas školski knjižničar ima na raspolaganju i suvremene priručnike koji predstavljaju primjeren temelj za klasificiranje i signiranje knjižničnoga fonda školske knjižnice. Tu se ponajprije misli na priručnik *Univer-*

¹⁰ Blažeković, T.; B. Furlan. *Knjižnica osnovne škole*. Ponovljeno i prerađeno izd. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna biblioteka, 1993.

¹¹ Filaković, Ljerka. *UDK – Univerzalna decimalna klasifikacija : shema za stručni katalog u narodnim knjižnicama*. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1985.

¹² Roca-Borš, Višnja; Ana Mitok. *UDK – Univerzalna decimalna klasifikacija : priručnik za srednjoškolske knjižnice*. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 1991.

zalna decimalna klasifikacija: upute za uporabu¹³ te na hrvatske prijevode *Univerzalna decimalna klasifikacija: hrvatsko džepno izdanje*,¹⁴ *Univerzalna decimalna klasifikacija: hrvatsko džepno izdanje: dodatak*¹⁵ i *Univerzalna decimalna klasifikacija: prvo hrvatsko srednje izdanje iz 2005.*¹⁶ Univerzalna decimalna klasifikacija trebala bi se, dakle, primjenjivati u skladu sa suvremenim preporukama za njezino korištenje, koje bi mogle biti objedinjene u zasebnom priručniku. Ovaj klasifikacijski sustav prilagođava se potrebama i širenju fonda, ali se i mijenja prema zahtjevima suvremene razrade pojedinih predmetnih područja i prema fasetnom klasifikacijskom sustavu. Sve preradbe i preoblikovanja sheme u novije vrijeme idu upravo u tom smjeru.

U klasificiranju prema UDK u novije su se vrijeme dogodile značajne promjene: uvedene su nove oznake za jezike, na primjer, za one koji prije nisu bili samostalno zastupljeni zasebnom UDK oznakom i/ili one koji su bili zastupljeni, ali drugim načinom podjele – na primjer, hrvatskom jeziku dodijeljena je UDK oznaka T1d =163.42,¹⁷ što je nužno izazvalo promjene u UDK oznaci za hrvatsku književnost, 821.163.42 i Hrvate kao narod, T1f (=163.42).

Hrvatskoj kao zemljopisnom pojmu dodijeljena je oznaka (497.5)¹⁸ s regionalnom podjelom,¹⁹ što je opet izazvalo promjene u glavnim skupinama 908, 91 i 94, na primjer:

908(497.5)	Hrvatska: zavičajne monografije
91(497.5)	Hrvatska: geografija
94(497.5)	Hrvatska: povijest
94(=163.42)	Hrvati: povijest itd.

Fasetni pristup primijenjen je u restrukturiranju skupine 2 Religija i teologija.²⁰ U fondu školske knjižnice ova je skupina prisutna kroz djela pretežito kršćanske provenijencije, na primjer:

27	Kršćanstvo
27-1	Kršćanstvo: teologija

¹³ McIlwaine, I. C. Univerzalna decimalna klasifikacija : upute za uporabu. Lokve : Benja ; Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica ; Osijek : Filozofski fakultet, 2004.

¹⁴ Univerzalna decimalna klasifikacija. Hrvatsko džepno izd. Zagreb : Naklada Nedičko Dominović, 2003.

¹⁵ Univerzalna decimalna klasifikacija : dodatak. Hrvatsko džepno izd. Zagreb : Naklada Nedičko Dominović, 2004.

¹⁶ Univerzalna decimalna klasifikacija. Prvo hrvatsko srednje izd. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2005-2007. I. dio : Društvene i humanističke znanosti.

¹⁷ Extensions and corrections to the UDC 14, 3(1992). The Hague : UDCC, 1992.

¹⁸ Extensions and corrections to the UDC 16(1994). The Hague : UDCC, 1994.

¹⁹ Extensions and corrections to the UDC 25(2003). The Hague : UDCC, 2003.

²⁰ Opsežnije prikazano u: Leščić, J.; M. Cvitaš. Univerzalna decimalna klasifikacija : revizija/reklasifikacija i konkordancija klasifikacijskih podataka u online bibliografskoj bazi podataka na primjeru skupine 2 Religija i teologija. // 6. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / uredila T. Katić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003. Str. 250-259.

27-2 Kršćanstvo: svete knjige, Biblija

27-3 Kršćanstvo: svete osobe, sveci

27-5 Kršćanstvo: molitve itd.

Promijenjena je i skupina 37 Odgoj, obrazovanje, nastava,²¹ time što je glavna oznaka ostala nepromijenjena, a njezina je razrada provedena dodavanjem aspekata izraženih pomoćnim oznakama s .0..., općim pomoćnim oznakama za mjesto (1/9), za svojstva -02... i osobe -05..., na primjer:

37.014.611 Državna inspekcija

37.014.611(497.5) Državna inspekcija: Hrvatska

37.014.611(1-2) Lokalna, provincijska, županijska inspekcija

37.043.1 Segregacija u obrazovanju (rasna, spolna)

37.043.1-054 Rasna, etnička segregacija

37.043.1-055.1/2 Obrazovanje prema spolu

37.091.31 Oblici instrukcija, poučavanja

37.091.31-059.1 Individualne instrukcije, poučavanje

.....

373.3 Osnovna škola

373.3.16 Osnovna škola: nastavni plan i program

373.3.046-021.64 Osnovna škola: niži razredi

373.3.091 Osnovna škola: organizacija itd.

Neke ranije podjele ove stručne skupine preseljene su u druge odgovarajuće skupine, na primjer, pitanja zdravlja i higijene učenika i studenata (ranije 371.7) označuju se odgovarajućim UDK oznakama iz skupina 613 i/ili 614.

Osim djela iz nastavnickoga fonda, prema UDK se klasificiraju i djela iz zbirke priručnika. Hoće li ih se klasificirati tako da će na prvo mjesto UDK oznake doći odgovarajuća opća pomoćna oznaka za jezik, oblik, mjesto, narod, što se čini ako se žele na jednome mjestu okupiti, na primjer, sva priručna djela, zavičajne monografije, djela o Hrvatima itd., ili će pak opća pomoćna oznaka za jezik, oblik, mjesto, narod itd. slijediti glavnu UDK oznaku, ovisi o odluci školskoga knjižničara i o veličini fonda. I pri klasificiranju ostaloga fonda može se odlučiti o tome hoće li u skladu s dopuštenim načinima postupanja biti izdvojene pojedine skupine građe, na primjer, (05) časopisi. Pod tim će se brojem okupiti svi časopisi u fondu knjižnice ili će ta opća pomoćna oznaka biti pridodana pojedinoj glavnoj oznaci, na primjer, 54(05) Kemija: časopisi, pri čemu će časopisi biti uklopljeni u UDK niz oznaka ovoga stručnoga područja, pa bi pretpostavljeni slijed mogao biti:

54(01) Kemija: bibliografije i katalozi

54(03) Kemija: enciklopedije, leksikoni, rječnici

54(05) Kemija: časopisi itd.

²¹ Extensions and corrections to the UDC 26(2004). The Hague : UDCC, 2004.

U 847 osnovnoškolskih knjižnica,²² popularnoznanstvena djela, priručnici, djela iz nastavnickoga fonda i djela iz stranih književnosti klasificiraju se po UDK, a književna djela dječje književnosti, kojih je u fondu najviše, klasificiraju se prema dobnim skupinama učenika, što je primjerenije osnovnoškolskom uzrastu, pri čemu su ustanovljene sljedeće slovne oznake: M – početna školska dob (6-7 godina), D – srednja školska dob (8-12 godina), O – omladinska školska dob (13 godina, odrasli). Posebnu skupinu čine djela narodne književnosti koja su označena slovom N i igrokazi koji su označeni slovom I. U 417 srednjoškolskih knjižnica²³ cjelokupan se fond klasificira po UDK. Stoga možemo zaključiti da je UDK klasifikacijski standard za školske knjižnice.

Redoslijed uvrštavanja

Ako knjižnica vodi stručni katalog i/ili omogućuje računalno pretraživanje svoga fonda i po UDK, slijedi uobičajeni UDK redoslijed uvrštavanja, koji je pri online pretraživanju i redoslijed izlistavanja, odnosno *ad hoc* stručni katalog. Redoslijed uvrštavanja treba slijediti redoslijed navođenja UDK oznaka u UDK tablicama: jezik–oblik–mjesto–rasa/narod–vrijeme–složena oznaka s + – složena oznaka s / – jednostavna oznaka – složena oznaka s : – jednostavna oznaka i opća oznaka za jezik itd. Jasno je da iz ovog redoslijeda knjižnica izabire one elemente koji su zastupljeni u UDK oznakama njezina fonda.

Ukoliko je školski knjižničar odstupio od uobičajenog redoslijeda uvrštavanja i odlučio iskoristiti dopuštenu mogućnost okupljanja knjižnične građe po nekoj od njezinih općih značajki (npr., jeziku, obliku, mjestu, narodu), to će u shemi stručnoga kataloga jasno naznačiti. Tako će za književna djela označena slovnim oznakama redoslijed uvrštavanja biti sljedeći: djela za početnu školsku dob (M), djela narodne, dječje i omladinske književnosti (N–D–O) i igrokazi (I).

Signiranje

Fond je školske knjižnice u slobodnom pristupu, a raspored građe na policama po UDK. Elementi su signature klasifikacijska oznaka i autorska i/ili naslovna oznaka, kojoj se po potrebi može dodati i oznaka sveska, na primjer:

Brlić-Mažuranić, Ivana. Priče iz davnine

signatura	D	→	oznaka dobne skupine
	BRL	→	autorska oznaka
	p	→	naslovna oznaka

Krleža, Miroslav. Djela (u više svezaka)

²² Vidjeti: Čelić-Tica, V.; M. Zovko. Nav. dj., str. 9.

²³ Isto.

Signatura	821.163.42	→	UDK oznaka
	KRL	→	autorska oznaka
	d	→	naslovna oznaka
	1	→	oznaka sveska

Format za unos klasifikacijskih podataka

Podaci se unose u skladu s formatom UNIMARC koji za sadržajnu obradu knjižničnoga fonda, dakle (i) za klasifikacijske podatke, predviđa ponovljivo polje 675 \$a UDK oznaka. Na primjer:

200 1\$aPedagoški rad...

675 \$a37(05)

Broj UDK oznaka koji se može dodijeliti jedinici knjižnične građe nije unaprijed određen.

Ako je to moguće, knjižnica bi trebala izrađivati normativnu datoteku (i) klasifikacijskih podataka u kojoj bi bila zabilježena načelna rješenja u primjeni UDK koja bi svakako doprinijela dosljednosti pri klasificiranju.

Zaključak

Teorijsko promišljanje zadaća školske knjižnice i njezine uloge u odgojno-obrazovnom procesu gotovo je u potpunosti doručeno, što daje primjeren temelj za rad tih ustanova.

Na polju primjene UDK u školskoj knjižnici, međutim, ukazuje se potreba unapređivanja tog segmenta rada školskoga knjižničara. Preduvjet za to izrada je suvremenog priručnika za klasificiranje i formalnu obradu knjižnične građe u školskoj knjižnici, koji bi se temeljio na spomenutim priručnicima i prijevodima UDK tablica. Na taj bi način školski knjižničar dobio dodatno sredstvo i podršku u radu, a na širem bi se planu omogućilo stvaranje knjižničnog sustava školskih knjižnica i njegovo jednostavno uključivanje u knjižnični sustav kao cjelinu, barem na razini klasificiranja knjižničnoga fonda.

Sustavna istraživanja ovoga segmenta školskoga knjižničarstva zasigurno mogu dati čvrstu podlogu ne samo za stvaranje cjelovite slike stanja sadržajne obrade, nego mogu biti i utemeljeno polazište njezina daljnjega razvitka. Međutim, praksa i stvarne mogućnosti rada školske knjižnice, posebice u Hrvatskoj, često su u krajnjem nesuglasju s dosezima teorijske, pa i proklamirane razine.

Jasno je, dakle, što treba činiti: istinski i s razumijevanjem sagledati važnost uloge školske knjižnice, pružiti potporu njezinu radu putem zapošljavanja diplomiranih knjižničara s punim radnim vremenom i osiguravanjem suvremene knjižnične opreme. Pritom treba misliti na činjenicu da do sada još nije pronađen način napredovanja na bilo kojem polju ljudskoga djelovanja koji se ne bi temeljio na znanju – znanju usvojenom na početnim razinama školovanja, usmjerenom na pojedino stručno područje na višim razinama obrazovanja i razvijanom tijekom cijeloga života pojedinca.

Poticajni zamah tom stjecanju znanja može dati (i) školska knjižnica, ali u hrvatskim uvjetima, pitanje je imamo li snage dodijeliti joj zaista tu ulogu? Odgovor mogu dati, na primjer, mjerodavne ustanove, školska uprava sama, upravljajuće u odgoju i obrazovanju, što je moguća tema nekoga zasebnoga stručnog rada.

LITERATURA

Blažeković, T.; B. Furlan. Knjižnica osnovne škole. Ponovljeno i prerađeno izd. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna biblioteka, 1993.

Čelić-Tica, V.; M. Zovko. Školske knjižnice danas : kritične točke školskog knjižničarstva. Zagreb : Ministarstvo prosvjete i športa : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2000.

Extensions and corrections to the UDC 14, 3(1992). The Hague : UDCC, 1992.

Extensions and corrections to the UDC 16(1994). The Hague : UDCC, 1994.

Extensions and corrections to the UDC 25(2003). The Hague : UDCC, 2003.

Extensions and corrections to the UDC 26(2004). The Hague : UDCC, 2004.

Filaković, Ljerka. UDK – Univerzalna decimalna klasifikacija : shema za stručni katalog u narodnim knjižnicama. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1985.

Leščić, J.; M. Cvitaš. Univerzalna decimalna klasifikacija : revizija/reklasifikacija i konkordancija klasifikacijskih podataka u online bibliografskoj bazi podataka na primjeru skupine 2 Religija i teologija. // 6. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / uredila T. Katić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003. Str. 250-259.

McIlwaine, I. C. Univerzalna decimalna klasifikacija : upute za uporabu. Lokve : Benja ; Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica ; Osijek : Filozofski fakultet, 2004.

Roca-Borš, Višnja; Ana Mitok. UDK – Univerzalna decimalna klasifikacija : priručnik za srednjoškolske knjižnice. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 1991.

Saetre, T. P.; G. Willars. IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.

Univerzalna decimalna klasifikacija. Prvo hrvatsko srednje izd. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2005-2007. I. dio : Društvene i humanističke znanosti.

Univerzalna decimalna klasifikacija. Hrvatsko džepno izd. Zagreb : Naklada Nedičko Dominović, 2003.

Univerzalna decimalna klasifikacija : dodatak. Hrvatsko džepno izd. Zagreb : Naklada Nedičko Dominović, 2004.